

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 236/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., K., zastúpenej advokátkou JUDr. E. C., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2011 doručená sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. augusta 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Malacky (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 Cb 321/2008 sa J. R. (ďalej len „navrhovateľ“) domáhal proti sťažovateľke ako odporkyni zaplataenia sumy 387 000 € s príslušenstvom.

Na základe návrhu navrhovateľa okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 321/2008-116 z 21. mája 2008 nariadil predbežné opatrenie, na základe ktorého M. N. a MVDr. I. N. boli povinní zdržať sa prevodu, zriadenia záložného práva a akejkoľvek dispozície so svojím obchodným podielom v obchodnej spoločnosti, ktorou bola sťažovateľka, a sťažovateľka bola povinná zdržať sa nakladania s v rozhodnutí vyšpecifikovanými hnutelnými a nehnuteľnými vecami.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 172/2008-142 z 30. októbra 2008 rozhodol tak, že uznesenie súdu prvého stupňa z 21. mája 2008 potvrdil.

Návrhom doručeným okresnému súdu 8. apríla 2011 sa sťažovateľka domáhala zrušenia nariadeného predbežného opatrenia s odôvodnením, že predpoklady jeho nariadenia neboli dané. Tento návrh okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 321/2008-274 z 21. júna 2011 zamietol na základe toho, že *„dôvody nariadenia predbežného opatrenia naďalej trvajú“*, pričom právo sťažovateľky nie je obmedzené *„nad mieru nevyhnutne potrebnú a je primerané právu, ktorého budúci súdny výkon je ohrozený“*.

Proti zamietnutiu návrhu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. augusta 2011 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil, pretože sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, ako aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom zdôraznil, že *„je nesporné, že od vydania predbežného opatrenia nedošlo k zmene pomerov účastníkov a v uvedenej veci je skutkový stav rovnaký ako existoval v čase“*.

rozhodovania o nariadení predbežného opatrenia pod č. k. 1 Cob/172/2008 zo dňa 31. 10. 2008. Predbežné opatrenie má trvať až do právoplatného skončenia vo veci samej a je pre účastníkov aj súd prvého stupňa záväzná. Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.“.

Sťažovateľka svojou sťažnosťou namietla predovšetkým arbitrárnosť (svojvoľnosť) rozhodnutí všeobecných súdov, a to „uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob/331/2011-298 z 18. 8. 2011, kt. bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 10 Cb 321/2008-274 z 21. 6. 2011 a rozpor týchto rozhodnutí s princípmi riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z takýchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 132 OSP, § 157 ods. 2 OSP). Z odôvodnenia rozhodnutia, inštítút kt. je jednou z podstatných záruk kontroly výkonu súdnej moci, pritom musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

Sťažovateľ touto sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu garantovanú mu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a nepriamo - nezrušením uznesenia Okresného súdu Malacky 10 Cb 321/2008-116 z 21. 5. 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave 1 Cob 172/2008-142 z 30. 10. 2008 - aj porušovanie jeho základného práva podnikateľ garantovanom mu v čl.35 ods.1 Ústavy SR a práva vlastníť majetok garantovanom mu v čl. 20 ods.1 Ústavy SR, k obmedzeniu kt. došlo nariadeným predbežným opatrením v rozpore s čl. 20 ods.4 Ústavy SR.“.

Porušenie princípov na riadny a spravodlivý proces, tak ako to vyplýva z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, videla sťažovateľka konkrétne v tom, že

„a) právne závery napadnutých rozhodnutí sú v extrémnom nesúlade so skutkovými zisteniami a sú tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné,

b) v odôvodnení napadnutých rozhodnutí všeobecné súdy nereagovali na sťažovateľom prednesené zásadné, relevantné námietky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a v týchto odôvodneniach ani neuviedli, prečo tak neurobili, hoci ust. § 157 ods. 2

OSP primerane sa vzťahujúce aj na uznesenie, súdom priamo ukladá povinnosť dbať na presvedčivosť odôvodnenia svojich rozhodnutí,

c) všeobecné súdy hrubo porušili požiadavku rovnosti zbraní ako jednej zo základných zásad spravodlivého súdneho konania...“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1) Základné právo G., s. r. o., K... na súdnu ochranu čl. 46 ods.1 Ústavy SR a čl.6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. 8. 2011 bolo porušené.

2) Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. 8. 2011 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3) Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť G., s. r. o., K... trovy konania vo výške 314,18 Eur... na účet jeho advokátky JUDr. E. C... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom odmietnutia sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť stav, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím štátneho orgánu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok ich vzájomnej príčinnej súvislosti, prípadne z iného dôvodu. Za zjavne neopodstatnený preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva alebo slobody, reálnosť (dôvodnosť) ktorého by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 185/05, IV. ÚS 158/08, IV. ÚS 158/09).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľky uznesením krajského súdu č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. augusta 2011.

Pretože ide o rozhodnutie súdneho orgánu, ústavný súd súčasne zobral do úvahy, že v konaní o ústavnej sťažnosti zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu a ani dôvody, ktoré ho na základe výkladu a uplatnenia právnych predpisov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, a ani preskúmavať, či v konaní pred ním bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav. Z ústavného rozdelenia súdnej moci medzi všeobecné súdy a ústavný súd totiž vyplýva, že ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 319/2011). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov výkladu a použitia príslušných právnych predpisov s ústavou a medzinárodnou zmluvou o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 225/03, IV. ÚS 158/09). Akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly ústavným súdom len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené, resp. arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

V okolnostiach prípadu ústavný súd poukazuje na to, že posúdenie zákonných podmienok na vydanie predbežného opatrenia, ako aj skúmanie ich trvania na základe žiadosti účastníkov konania patrí do právomoci všeobecných súdov, a nie ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti zásadne nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodovania o predbežných opatreniach. Okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov nezasahujú konečným a nezvratným spôsobom (IV. ÚS 82/09).

Vzhľadom na uvedené je ústavný súd aj v týchto prípadoch oprávnený zamerať sa len na posúdenie, či postup a rozhodnutie všeobecného súdu v konaní pri vydávaní predbežného opatrenia bol v súlade s ústavnoprocenými princípmi, zásadou spravodlivého procesu a základným právom na súdnu ochranu, keďže aj v takýchto konaniach musia byť rešpektované požiadavky vyplývajúce z princípov spravodlivého procesu, resp. základného práva na súdnu ochranu. Preto aj rozhodnutie o predbežnom opatrení musí mať (rovnako

ako iné súdne rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným súdnym orgánom a nesmie byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené.

Ústavný súd už rozhodol, že požiadavky, ktoré sú z hľadiska ústavných princípov kladené na rozhodnutia o nariadení predbežného, možno sformulovať do týchto podmienok:

- a) v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy musia mať zákonný podklad,
- b) musia byť vydané príslušnými orgánmi a nemôžu byť prejavom svojvôle [čl. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy (IV. ÚS 20/09)].

V odôvodnení napadnutého uznesenia č. k. 2 Cob 331/2011-298 z 18. augusta 2011 krajský súd okrem iného uviedol:

„Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, ako aj s odôvodnením jeho rozhodnutia.

Je nesporné, že od vydania predbežného opatrenia nedošlo k zmene pomerov účastníkov a v uvedenej veci je skutkový stav rovnaký, ako existoval v čase rozhodovania o nariadení predbežného opatrenia odvolací súd pod č. k. 1 Cob/172/2008-142 dňa 31. 10. 2008. Predbežné opatrenie má trvať až do právoplatného skončenia vo veci samej a je pre účastníkov aj súd prvého stupňa záväzný.

Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil, iné rozhodnutia v obdobných veciach nie sú pre toto konanie záväzné.“

Keďže krajský súd sa v súlade so zákonom (§ 219 Občianskeho súdneho poriadku) v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu a obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ústavný súd považoval

za potrebné uviesť aj podstatnú časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu č. k. 10 Cb 321/2008-274 z 21. júna 2011, v ktorom súd prvého stupňa okrem iného uviedol:

„Súd preskúmal návrh odporcu v I. rade na zrušenie predmetného predbežného opatrenia a konštatuje, že musí predovšetkým poukázať na rozhodnutie nadriadeného súdu, ktorého rozhodnutím je súd prvého stupňa viazaný, a síce rozhodnutie č. k.: 1 Cob/172/2008-142 zo dňa 30. 10. 2008, ktorým súd druhého stupňa potvrdil rozhodnutie konajúceho súdu o nariadení predbežného opatrenia a súčasne rozhodol, že predbežné opatrenie bude trvať až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, teda v zmysle ustanovenia § 76 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku určil dobu jeho trvania.

Súd má súčasne za to, že dôvody nariadeného predbežného opatrenia naďalej trvajú, nakoľko predmetom sporu sú stroje, na kúpu ktorých poskytol navrhovateľ finančné prostriedky vo výške 87.000 Eur, a ktorých nakladanie s nimi bolo predbežne znemožnené a finančné prostriedky vo výške 300.000 Eur, ako zálohu na kúpnu cenu za farmu v zmysle uzatvorenej Zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 25. 08. 2006. Navrhovateľ osvedčil obavu, že by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený, nakoľko E. B., zaviazaný vyššie uvedenou zmluvou o úvere, previedol obchodný podiel spoločnosti odporcu v I. rade na tretie osoby, v ktorej bol jediným spoločníkom. Súd má súčasne za to, že nariadeným predbežným opatrením nie je právo odporcu v I. rade obmedzené nad mieru nevyhnutne potrebnú a považuje za primerané právu, ktorého budúci súdny výkon je ohrozený.

Podľa § 77 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku, predbežné opatrenie zanikne, ak uplynul určený čas, po ktorý malo trvať.

Na základe citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v zmysle zásad podľa § 212 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie okresného súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, a prerokoval vec bez nariadenia pojednávania, a pretože zistil, že odvolanie nie je opodstatnené, napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Z citovaného rozhodnutia krajského súdu vyplynulo stotožnenie sa s názorom okresného súdu o dôvodnosti ďalšieho uplatňovania nariadeného predbežného opatrenia, pretože neprišlo k zmene podmienok, na základe ktorých došlo k

jeho nariadeniu. V dôsledku toho ho naďalej považoval za potrebné pre dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že ho možno považovať za ústavne udržateľné tiež preto, že tak samotné rozhodnutie, ako aj výklad právnych predpisov a právne závery krajského súdu nie sú svojvoľné, prípadne zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím podstaty a zmyslu sťažovateľkou označených základných práv a slobôd. Ani potvrdenie splnenia zákonných podmienok na ďalšie trvanie nariadeného predbežného opatrenia nemôže samo osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti právneho názoru krajského súdu a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím právnym názorom. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom a rozhodnutím krajského súdu nestotožňuje, nemôže viesť k jej tvrdeniu o ich zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Ústavný súd už predtým uviedol (v druhovo rovnakej veci), že aj keď by nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecným súdom, mohol by nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných zákonných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 590/2011). To však nie je prípad sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nariadenom predbežnom opatrení. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o jej ďalších požiadavkách – zrušiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu, vrátiť mu vec na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia – rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2012